

Informatie voor de raad

Onderwerp	-	voorkoming van escalatie bij gezinnen met oplopende problematiek
Portefeuillehouder	-	E. van Lente (burgemeester)
Eenheid	-	Publieksdienstverlening
Contactpersoon	-	Jos Elshof
Contactgegevens	-	j.elshof@dalfsen.nl
Openbaarheid	-	Openbaar

Behandeld in collegevergadering van
Behandeling in raadsvergadering van

18 januari 2022
28 februari 2022

Kernboodschap:

Het college van B&W stelt u voor kennis te nemen van:

De leidraad Aanpak ter Voorkoming van Escalatie bij huishoudens met oplopende problematiek

Toelichting:

Ook in onze gemeente zijn er hulpbehoevenden die te maken hebben met een opeenstapeling van persoonlijke problemen: psychische klachten, verstandelijk beperkt, verslaafd, e.d.

Deze mensen zijn vaak het slachtoffer van misbruik en criminaliteit of veroorzaken zelf overlast en veiligheidsproblemen. Daderschap en slachtofferschap kunnen door elkaar lopen. Met het oog op goede ondersteuning en zorg én in het belang van veiligheid en leefbaarheid is het belangrijk dat zorgprofessionals goed samenwerken tussen beide velden.

Om helderheid te geven over regie en verantwoordelijkheden in de lokale aanpak is de leidraad Aanpak Voorkoming Escalatie gemeente Dalfsen (AVE-methode) opgesteld met als doel hulpverlening tijdig op te schalen en stagnatie in de samenwerking te doorbreken en zo oplopende problemen te voorkomen of zo snel mogelijk beheersbaar te maken.

Financiën:

De invoering van deze aanpak vindt plaats binnen de gestelde financiële kaders.

Communicatie:

Over de invoering van deze aanpak is met betrokken partijen, zoals het Zorg- en Veiligheidshuis, politie, bemoeizorg, sociale kernteams overleg gevoerd.

Bijlagen:

Aanpak Voorkoming Escalatie gemeente Dalfsen

Burgemeester en wethouders van de gemeente Dalfsen,

de burgemeester
drs. E. van Lente

de gemeentesecretaris
ing. S.A.D.C. van Geffen

AANPAK VOORKOMING ESCALATIE

december 2021

Inhoud

Inleiding	3
Rollen.....	3
Adviseur openbare orde en veiligheid (AOV'er)	3
Netwerkcoördinator	4
AVE1	6
AVE2	8
AVE3	12
AVE4	15
AVE IN HET KORT	18
Bijlagen	19

Inleiding

Deze notitie beschrijft de Aanpak ter Voorkoming van Escalatie (AVE), passend gemaakt voor de wijze waarop in Dalfsen de organisatie rond op- en afschalen van casussen met zorg- en veiligheidsproblematiek vorm gegeven wordt. Deze aanpak geeft helderheid over regie en verantwoordelijkheden. De aanpak is in veel gemeenten ingevoerd. Deze notitie biedt een leidraad om de hoe-vraag te beantwoorden en op die manier een lokale aanpak vast te stellen met als doel hulpverlening tijdig op te schalen en stagnatie in de samenwerking te doorbreken en zo oplopende problemen te voorkomen of zo snel mogelijk beheersbaar te maken.

In dit document worden de verschillende stappen van de aanpak beschreven en samengevat in een schema. De AVE-methodiek geldt voor alles als een afwegingskader en niet zozeer als werkproces. Complexe sociale problematiek laat zich niet makkelijk in een generiek werkproces drukken en bij de aanpak zijn vaak veel verschillende partijen betrokken. Wel geeft deze aanpak een beeld van de te volgen stappen en maakt het inzichtelijk welke partijen regie voeren en wie verantwoordelijk is in de verschillende fasen.

Rollen

In dit kader onderscheiden we vier rollen van regie:

- Bestuurlijke regie: op bestuurlijk niveau besluiten over en sturen op een maatschappelijk probleem;
- Beleidsregie: op strategisch niveau zorgen dat er een visie is hoe het maatschappelijk probleem planmatig aangepakt moet worden;
- Procesregie: op tactisch niveau de uitwerking van de beleidsregie volgen;
- Casusregie: effectieve en efficiënte samenwerking op operationeel niveau rond een persoon/gezin organiseren.

Het is belangrijk dat de rollen duidelijk zijn, zowel voor degenen die een rol op dit gebied vervullen, als voor de overige partijen in het netwerk.

In de uitwerking van de AVE-methodiek is in Dalfsen een belangrijke rol weggelegd voor de netwerkcoördinator en voor de adviseur openbare orde en veiligheid (AOV'er), voornamelijk bij de fases 3 en 4 van de aanpak. Ze werken intensief samen en gezamenlijk vormen zij een belangrijke schakel bij de opschaling van casuïstiek, bijvoorbeeld als het gaat om veiligheidsrisico's of de mogelijkheid tot het inzetten van bestuurlijke maatregelen.

Adviseur openbare orde en veiligheid (AOV'er)

De AOV'er is beleidsmatig verantwoordelijk voor openbare orde en (sociale) veiligheid en in die hoedanigheid aanspreekpunt voor en eerste adviseur van de burgemeester. De burgemeester is op het gebied van de handhaving van openbare orde en veiligheid bestuurlijk verantwoordelijk en heeft een aantal middelen tot beschikking om deze verantwoordelijkheid ten uitvoer te brengen. Ook binnen het sociaal domein heeft de burgemeester een aantal bevoegdheden en verantwoordelijkheden. Denk daarbij aan zaken als Wet verplichte GGz en de wet op het tijdelijk huisverbod. Daarnaast neemt de burgemeester een belangrijke rol in als het gaat om maatschappelijke onrust. Wanneer er sprake is van een duidelijk veiligheidsrisico tijdens de behandeling van casuïstiek komt de AOV'er in beeld. Deze vormt voor de netwerkcoördinator de verbinding met het veiligheidsdomein (denk aan reclassering, OM, politie, etc.) en organiseert terugkoppeling en advies aan de portefeuillehouder veiligheid (burgemeester). Als een casus daarom vraagt kan desgewenst de wethouder sociaal domein betrokken worden.

Taken

1. Adviseren van de burgemeester op het gebied van openbare orde en (sociale) veiligheid;
2. Uitvoering geven aan bestuurlijke maatregelen en bevoegdheden;
3. Ambtelijke ondersteuning en voorbereiding bij bestuurlijke overleggen, zoals de driehoek;
4. Operationeel verantwoordelijk bij maatschappelijke onrust;
5. Procesregisseur bij de uitvoering van taken in het veiligheidsdomein, waaronder de behandeling van (zeer) complexe veiligheidsproblematiek, vooral gericht op veiligheids- en bestuurlijke risico's en eventueel het omgevingsaspect;
6. Verbinding tussen de netwerkcoördinator en bestuur (informatiepositie).

Rollen

1. Procesregisseur: de AOV'er voert procesregie over een casus wanneer er sprake is van risico's die duidelijk raken aan de bevoegdheden van de burgemeester (veiligheidsrisico's). Het gaat daarbij om het verkrijgen van een integraal beeld van een situatie, het analyseren van risico's en het informeren en adviseren van bestuurder(s). De procesregie over het gedeelte zorg/hulpverlening ligt bij de netwerkcoördinator;
2. Bestuursadviseur: de AOV'er adviseert het bestuur over te nemen (bestuurlijke) maatregelen en informeert de burgemeester over de stand van zaken (in hoofdlijnen), eventueel in gezamenlijkheid met de netwerkcoördinator;
3. 'Verbindingsofficier': de AOV'er verzamelt informatie en beschikt over een volledig beeld van de situatie, zodat risico's zo goed mogelijk kunnen worden ingeschat.

Netwerkcoördinator

De rol van netwerkcoördinator in het sociaal domein is aanvullend op die van de casusregisseur. De netwerkcoördinator richt zich op het tot stand brengen van regie en samenwerking tussen (medewerkers van) organisaties wanneer deze samenwerking te moeizaam verloopt of stukt. Dit in het belang van een effectieve ondersteuning aan inwoners die dit nodig hebben.

Taken

De rollen van netwerkcoördinator kent 4 aspecten:

1. Consultatie: In situaties waarin een casusregisseur vragen heeft rondom de vormgeving of voortgang van de samenwerking kan een kort gesprek vaak voldoende zijn om de casusregisseur net weer een stapje verder te helpen. Deze consultatiefunctie is beschikbaar voor de voorzieningen in Ode, 1ste en 2e lijn.
2. Inzicht in lopende casussen: Door deelname/voorzitterschap aan/van casus-overleggen heeft de netwerkcoördinator inzicht in lopende casussen, kan hierin sturen en interveniëren wanneer dit nodig is.
3. Interventie: De netwerkcoördinator richt zich op het tot stand brengen van regie en samenwerking in individuele ondersteuningsplannen wanneer deze stukt of verbeterd kan worden. Dit doet deze regisseur in eerste instantie met de medewerkers van betrokken partijen. Wanneer de netwerkcoördinator zich inhoudelijk in een casus mengt, is dat om een krachtige samenwerking te bewerkstelligen en verantwoordelijkheden duidelijk te beleggen. De netwerkcoördinator neemt dus geen verantwoordelijkheden weg of over. Wanneer betrokkenen goed in hun rol zitten, stuurt de netwerkcoördinator op afstand.

4. Het afgeven van impulsen voor beleid op basis van de praktijkervaringen.

In situaties waarin dit onvoldoende is, wordt opgeschaald naar het management van de betrokken instellingen. Wanneer ook dat onvoldoende is wordt opgeschaald naar het bestuurlijke niveau.

De casusregisseur coördineert alle ondersteuning die geleverd wordt op basis van het ondersteuningsplan en stuurt op de voortgang. De casusregisseur is daarmee het aanspreekpunt van het gezin/huishouden en verzorgt de coördinatie van de ondersteuning. In Dalfsen wordt de casusregie op het gebied van Jeugd, WMO en Participatie gelegd bij een medewerker van een (professionele) zorgorganisatie. In het ondersteuningsplan wordt vastgelegd bij wie de casusregie ligt.

Verantwoordelijkheden

De netwerkcoördinator is verantwoordelijk voor:

1. Het wegen en beoordelen van binnenkomende verzoeken en het geven van advies aan de inbrenger;
2. Het in beweging brengen van vastgelopen casussen door procesinterventies;
3. Het verzamelen en screenen van aanvullende informatie van partners;
4. Het aanwijzen van een casusregisseur wanneer deze er nog niet is;
5. Het voorzitten van casusoverlegvormen bedoeld om een stagnerende casus 'vlot te trekken';
6. Het monitoren en bespreken van de voortgang en resultaten van de casusregie; afstemming met de AOV'er en indien van toepassing, opschalen naar bestuurlijk niveau in overleg met de AOV'er.

De netwerkcoördinator is bevoegd:

1. In goed overleg met betrokken organisaties en casusregisseurs te besluiten tot het aanstellen van een casusregisseur of het aanwijzen van een andere casusregisseur;
2. Overleggen met de betrokkenen bij een ondersteuningsplan te organiseren en het bewerkstelligen van een oplossing. De netwerkcoördinator heeft doorzettingsmacht een organisatie te bewegen verantwoordelijkheid te nemen om bij te dragen aan een bij de problematiek passende maatregel;
3. Opschaling naar het eerste niveau, namelijk het inschakelen van de managers van betrokken instellingen en indien dit geen soelaas biedt;
4. Opschaling naar het tweede niveau, namelijk het inschakelen van de bestuurders van de betrokken instellingen. In gevallen die betrekking hebben op de veiligheidsketen vindt deze opschaling plaats door of in overleg met de AOV'er naar de burgemeester, in andere gevallen via de portefeuillehouder van het betreffende beleidsterrein.

AVE1

AVE 1

Problemen worden voorkomen door preventie en tijdig gesignaleerd als ze zich voordoen.

Het reguliere leven voor het merendeel van de huishoudens. Er zijn geen specifieke problemen of er bestaan alleen vermoedens van problemen. Preventie speelt een belangrijke rol, eventuele risico's worden zo vroeg mogelijk gesignaleerd om problemen te voorkomen.

REGIE

Burgers hebben in deze fase zelf de regie. Zij zijn verantwoordelijk om signalen op te vangen en te melden; over zichzelf of over anderen. In een civil society of gemeenschap help je elkaar als dat nodig is en hou je een oogje in het zeil. Burgers kunnen via meerdere wegen signalen melden. Belangrijke signalen zijn bijvoorbeeld frequent schoolverzuim, agressief optreden, verwaarlozing, zwerfgedrag van leden van het huishouden.

Professionals zoals hulpverleners en de wijkagent zijn verantwoordelijk voor professionele signalering en preventie. Dit vereist een systematische aanpak, waardoor de signalerende functie bij de normale taken van deze professionals hoort.

Casusregie:

Inwoners en professionals

In overleg met:

De samenleving, het eigen netwerk

Operationeel verantwoordelijk:

Diverse organisaties: de organisaties waar de professionals werken zijn operationeel verantwoordelijk in deze fase. Zij doen wat ze afspreken.

Bestuurlijk verantwoordelijk:

Wethouder zorg (WMO en Jeugd), namens het college

OPSCHALEN

Een professional die een probleem signaleert of signalen ontvangt, pakt dit direct op of legt het neer bij het toegangsteam. In algemene zin geldt dat medische signalen bij de huisarts worden neergelegd, veiligheidskwesties bij de politie en signalen uit het sociale domein bij het SKT/CJG/Screeningsteam of het Zorg- en Veiligheidsoverleg. Binnen één van deze gremia wordt de casus besproken en wordt bepaald, afhankelijk van de bevindingen, of er wordt opgeschaald naar AVE2.

AFSCHALEN

Afschalen vanuit AVE1 is niet mogelijk. AVE1 is het basisniveau. Wel is het raadzaam om de situatie nog een tijdje te blijven volgen door de werker van de professionele instantie contact te laten leggen met de persoon over wie een signaal was binnengekomen.

FLANKEREND BELEID, WERKAFSPRAKEN, RICHTLIJNEN, ETC.

- Lokale afspraken over basisondersteuning door gemeenten met jeugd- en WMO-partners;
- Tijdig signaleren van (vermoedens) psychosociale problemen die de ontwikkeling van het kind bedreigen;
- Melden van (vermoedens van) huiselijk geweld, seksueel geweld, eengerelateerd geweld, kindermishandeling en ouderenmishandeling (Veilig Thuis).

In te zetten mensen en organisaties in AVE 1

Burgers/inwoners → Elke burger/inwoner kan signalen opvangen en op de juiste plek neerleggen.

Professionals → SKT, CJG, Screeningsteam (GTT), thuiszorg, maatschappelijk werk, scholen, huisartsen, peuterspeelzalen en kinderdagverblijven, gemeentelijke loketten, wijkverpleegkundige, woningcorporaties, wijkagent, meldpunten en anderen.

Civil Society (samenleving) → Familie en vrienden, de buren, kerken, (sport)verenigingen, caissière in de supermarkt en anderen.

AVE2

AVE 2

Mensen hebben hulp nodig. In de reguliere aanpak wordt samen een plan gemaakt en uitgevoerd.

Er is een vraag in een huishouden. Enkelvoudige problematiek wordt opgepakt door de professionele partner waar het signaal binnenkomt, de huisarts of politie. Of er is sprake van meervoudige en complexe problematiek. Daarnaast zijn gespecialiseerde deskundigen nodig. Dit kunnen partijen vanuit zorg, veiligheid en justitie zijn.

REGIE

Casusregie:

Professionele partner waar het signaal is binnengekomen

De casusregie ligt in beginsel bij de professionele partner waar het signaal is binnengekomen. Het kan ook zijn dat een signaal bij de gemeente binnenkomt, in dat geval zal er binnen het team Jeugd en Gezin (voor jeugd) of het Zorg- & Veiligheidsoverleg bepaald worden waar de casusregie wordt belegd; bij voorkeur bij de professionele partij die met de casus aan de slag gaat. De casusmanager maakt samen met de burger en de betrokken instantie(s) een plan. Hierin staat wie wat doet. Ook de acties van de burger zelf en zijn sociale steunsysteem worden hierin beschreven. Wanneer gewenst of noodzakelijk worden de veiligheidsrisico's in beeld gebracht.

Procesregie:

De casusregisseur houdt in beginsel de regie in het huishouden. Procesregie wordt toegevoegd wanneer het moet en verdwijnt wanneer het kan.

In overleg met:

- SKT
- Jeugd en Gezin
- Zorgaanbieders
- Specialisten
- FACT-teams
- Spoedzorg
- Veilig Thuis
- Team VIA

Operationeel verantwoordelijk:

Het management van de organisatie waar de casusregie is belegd is operationeel verantwoordelijk. Deze spreekt medewerkers aan op het resultaat van het individuele handelen en de samenwerking. Dat geldt uiteraard voor alle betrokken partijen. Wanneer de uitvoering van een gezamenlijk opgesteld plan niet het gewenste effect heeft, of er problemen ontstaan, kunnen zowel cliënt(vertegenwoordiger), casusregisseur, procesregisseur of betrokken hulpverleners dit melden bij het management.

Bestuurlijk verantwoordelijk:

Wethouder zorg (WMO en jeugd) namens college

Bestuurlijk verantwoordelijk is de wethouder zorg (WMO en Jeugd). Deze is verantwoordelijk voor het beleid in het kader van de WMO, Jeugd en Participatie en de daarbij gemaakte uitvoeringsafspraken. Indien nodig (bijvoorbeeld als er sprake is van een overlastsituatie) wordt ook de burgemeester geïnformeerd.

OPSCHALEN

Opschalen kan zowel binnen **AVE2** of naar **AVE3**.

Opschalen binnen AVE2

- Wanneer de problematiek complexer wordt en meerdere levensdomeinen overstijgt, kan de casusregisseur advies inroepen van experts, bijvoorbeeld een wijkverpleegkundige. Bij gezinnen met kinderen kan worden opgeschaald naar specialistische zorg voor jeugd, Veilig Thuis of de Raad voor de Kinderbescherming.
- Als er sprake is van psychiatrische of verslavingsproblematiek kan de casusregisseur FACT-teams of verslavingszorg inschakelen.

De casusregisseur blijft verantwoordelijk voor de coördinatie binnen de casus. Ook bij een multidisciplinaire setting draagt de casusregisseur zorg voor afstemming van zorg, ondersteuning en begeleiding. De casusregisseur is verantwoordelijk voor het tijdig opschalen en betrekken van deskundigen.

- Als drang- of dwangmaatregelen nodig zijn of als er een gevaarlijke situatie ontstaat, schaal de casusregisseur op naar Veilig Thuis of het adviesteam van de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK). Er zijn interventies vanuit:
 - ✓ Bestuursrecht;
 - ✓ Civielrecht;
 - ✓ Huurrecht;
 - ✓ Strafrecht.

Ook in deze gevallen kan een vorm van opschaling nodig zijn.

- Bij veiligheidszaken wordt de AOV'er betrokken, waarmee in samenspraak het besluit tot opschaling wordt genomen. De inzet van bestuursmaatregelen wordt verkend en zo nodig ingezet. In complexe gevallen kan het raadzaam zijn een Gemeentelijk Beleidsteam bijeen te roepen, bestaande uit alle voor de casus relevante gemeentelijke diensten.

Afhankelijk van de aard en omvang van de casus kan de regie bij de casusregisseur blijven (bijvoorbeeld met ondersteuning van Veilig Thuis), of (tijdelijk) overgaan naar Veilig Thuis of de netwerkcoördinator (met ondersteuning van het cluster Veiligheid), bijvoorbeeld wanneer er sprake is van bestuursmaatregelen.

Advies vragen of een melding doen?

Er bestaat een verschil tussen het vragen van advies of het doen van een melding. De RvdK, het Zorg- en Veiligheidshuis en de FACT-teams bieden allemaal de mogelijkheid om advies in te winnen. Dat heeft als voordeel dat de expertise al in AVE2 beschikbaar is, maar er nog niet officieel hoeft te worden gemeld of opgeschaald. Dat geldt ook voor de AOV'er van de gemeente. Bij veiligheidsvraagstukken en (kans op) crimineel gedrag, is er eerst lokale consultatie en verschuift de

regie eventueel naar de netwerkcoördinator of de AOV'er alvorens op te schalen naar AVE3. Bij twijfel is het raadzaam altijd af te stemmen met de netwerkcoördinator en/of de AOV'er. Het vroegsignaleren van mogelijke risico's en het delen van die informatie kan leiden tot het voorkomen van escalatie.

Geen gevaar voor veiligheid, maar wel stagnatie in samenwerking?

Het is belangrijk om zaken waarbij geen sprake is van gevaar voor de veiligheid, maar wel van stagnatie in de samenwerking tijdig op te schalen naar AVE3. De netwerkcoördinator kan worden ingezet om de stagnatie te doorbreken. Er wordt daarna zo snel mogelijk weer afgeschaald. Het Veiligheidshuis kan in geval van stagnerende samenwerking adviseren in de casus.

Opschalen naar AVE3

De casusregisseur is verantwoordelijk voor het opschalen naar AVE3. Er wordt opgeschaald naar dit niveau als er sprake is van:

- ✓ Sterk zorgmijndend gedrag;
- ✓ Stagnatie van samenwerking tussen de betrokken partijen;
- ✓ Onvoldoende effect van de interventie, waarbij escalatie dreigt;
- ✓ Zeer complexe problematiek (diverse aspecten);
- ✓ Gevaar voor de veiligheid van het (gezins)systeem of de sociale leefomgeving.

Hier komt de netwerkcoördinator nadrukkelijk in beeld. De procesregie komt te liggen bij de netwerkcoördinator als er sprake is van meerdere problemen (multiprobleem) die op meer dan één leefgebied spelen en (naar verwachting) leiden tot crimineel en/of overlastgevend gedrag of verder afglijden. De netwerkcoördinator heeft hierbij de mogelijkheid geadviseerd te worden door het Zorg- en Veiligheidshuis. Daarnaast kan de netwerkcoördinator in deze fase de AOV'er betrekken voor de inzet van bestuurlijke maatregelen en het informeren van de bestuurder(s).

AFSCHALEN

Afschalen kan binnen **AVE2** of naar **AVE1**.

Afschalen binnen AVE2

- Als de ondersteuning door experts leidt tot verbetering van de situatie, dan wordt door de netwerkcoördinator het besluit genomen om af te schalen en ligt de casus weer primair bij de betrokken casusregisseur.
- Ook als na de betrokkenheid van diverse teams of de RvdK de situatie in het huishouden is gestabiliseerd, wordt afgeschaald naar de casusregisseur.

In beide gevallen is de casusregisseur dus (weer) verantwoordelijk voor de regie. Het is van belang dat op het moment van afschalen de betrokken partijen en vooral de casusregisseur voldoende capaciteit en deskundigheid paraat heeft.

Afschalen naar AVE1

Als de situatie in het huishouden stabiliseert en geen actieve ondersteuning meer nodig is, dan kan de casusregisseur afschalen naar bijvoorbeeld het 'waakvlam' niveau van zorg of volledige zelfredzaamheid van het huishouden.

BESTAANDE WERKAFSPRAKEN, ROUTES EN RICHTLIJNEN, ETC.

- Veilig Thuis;
- JOR;
- Samenwerkingsafspraken gemeenten – Gecertificeerde Instellingen Dwang en Drang (GI's);
- Samenwerkingsafspraken gemeenten RvdK;

In te zetten mensen en organisaties in AVE 2

Interne partners → Netwerkcoördinator, AOV'er, Screeningsteam.

Zorgketen → Maatschappelijk werk, Jeugd en Gezin, aanbieders van zorg en welzijn, maatschappelijke en vrouwenopvang, verslavingszorg, jeugdzorg, geestelijke gezondheidszorg, de GGD, ziekenhuizen, slachtofferhulp.

Justitieketen → Politie, openbaar ministerie, reclassering, Raad voor de Kinderbescherming (RvdK), Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI), forensische psychiatrie, gecertificeerde instellingen voor uitvoering maatregelen (Jeugdwet).

Specialistische teams/zorg → FACT-teams, Crisis- of spoedteams, Zorg- en Veiligheidshuis, Veilig Thuis IJsselland

AVE3

AVE 3

Complexe domeinoverstijgende problematiek. Samenwerking is niet effectief of stagneert. De veiligheid is in gevaar.

Er is sprake van complexe problematiek op meerdere leefgebieden en de veiligheid van de betreffende persoon of omgeving is in gevaar. Het gaat om problemen die het eigen werkterrein en -domein van betrokken professionals overstijgen. De samenwerking tussen beide partijen kan stagneren of het beoogde resultaat wordt niet bereikt. Hier komt de netwerkcoördinator in beeld (eventueel bijgestaan door het Zorg- en Veiligheidshuis).

REGIE**Casusregie:**

De netwerkcoördinator bepaalt wie de casusregie en de contacten met het gezin heeft. Dit is normaal de casusregisseur van de gecontracteerde zorginstantie, maar kan overgaan naar een werker van een andere instantie al naar gelang de situatie.

Procesregie:

Netwerkcoördinator

Binnen AVE3 voert de netwerkcoördinator de procesregie. Deze wordt afhankelijk van de aard en risico's (op het gebied van veiligheid) van de problematiek ondersteund door de AOV'er en eventueel het Zorg- en Veiligheidshuis. Samen bepalen ze of een casus onder de aandacht wordt gebracht van de burgemeester en/of de wethouder. De beslissing om op te schalen naar AVE4 ligt bij de AOV'er (team Veiligheid).

De netwerkcoördinator heeft de bevoegdheid om andere partijen in te schakelen of juist tijdelijk buitenspel te zetten.

AOV'er

Wanneer er binnen een casus duidelijk sprake is van één of meerdere veiligheidsrisico's die binnen de verantwoordelijkheid van de burgemeester vallen, dan zal de AOV'er regie voeren op het brede proces. Dat wil zeggen dat deze de afstemming verzorgt tussen de verschillende domeinen (zorg en veiligheid), in samenwerking met alle relevante partners een inschatting van de risico's maakt (evt. op basis van scenario's) en zorgt voor de bestuurlijke advisering.

In overleg met:

- AOV'er (Team Veiligheid)
- Zorg- en Veiligheidshuis
- Overige betrokken partijen

Operationeel verantwoordelijk:

Management

Het management van de betrokken partijen is operationeel verantwoordelijk. Bij stagnerende samenwerking of onvoldoende effect van de aanpak toetst zij of de medewerkers doen waarvoor ze zijn ingezet en spreekt hen hier zo nodig op aan.

Bestuurlijk verantwoordelijk:

College van B en W

Het college van Burgemeester en Wethouders is bestuurlijk verantwoordelijk. Afhankelijk van de dominante problematiek is dit de wethouder zorg (WMO en Jeugd) of de burgemeester voor zaken die de openbare orde en veiligheid betreffen.

OPSCHALLEN

Bij een casus kunnen gemeenten en (keten)partners soms tegen hun eigen grenzen of barrières aanlopen. Ook kunnen betrokken professionals van mening blijven verschillen over een effectieve aanpak. Komt er geen oplossing dan organiseert de netwerkcoördinator een opschalingsoverleg met de managers en/of bestuurders van de meest relevante partijen. Het doel is een risico-inschatting en het maken van bindende afspraken.

Ook kan opschaling noodzakelijk zijn vanuit andere invalshoeken, bijvoorbeeld op het gebied van bestuurlijke risico's en publicitaire gevoeligheid. In dat geval zal de AOV'er worden toegevoegd als procesregisseur voor het gedeelte dat niet inhoudelijk met de casus te maken heeft, maar met bestuurlijke risico's en andere (omgevings)factoren.

De volgende situaties geven aanleiding om op te schalen:

- Een gebeurtenis heeft impact op een grote groep bewoners;
- Er zijn vermoedelijk (meer) slachtoffers en/of daders bij de zaak betrokken;
- Het is nog onduidelijk wie bij het delict berokken zijn, waardoor mogelijk actueel gevaar dreigt;
- De (vermoedelijke) dader heeft een of meer maatschappelijke functies, waardoor er mogelijk meerdere slachtoffers zijn (zoals leraar of sporttrainer bij een zedendelict met kinderen);
- Er is risico op eigenrichting, waardoor verstoring van de openbare orde kan ontstaan;
- Via sociale media worden signalen van maatschappelijke onrust opgevangen en als dreigend of serieus beoordeeld;
- Eerdere stapeling van incidenten in bijvoorbeeld een buurt of school;
- Een incident krijgt een politie maatschappelijke lading, bijvoorbeeld doordat burgers de oorzaak bij een falende rol van de overheid leggen;
- Er is veel negatieve pers-/media-aandacht.

Bij twijfel kan contact gelegd worden met de AOV'er. Het is soms lastig van te voren aan te geven/te bepalen of de omstandigheid gezien kan worden als een calamiteit of dat er sprake is van bestuurlijke risico's. Overleg met de AOV'er is daarom van wezenlijk belang. De AOV'er zal in dergelijke situaties contact leggen met relevante partijen op het gebied van justitie, politie, GGD en communicatie. De beslissing om op te schalen wordt in samenspraak met de bestuurder genomen.

AFSCHALEN

Als blijkt dat de inzet heeft geholpen (effectief is), de persoon hulp heeft aanvaard en de samenwerking tussen partijen vlot is getrokken, wordt de problematiek ook minder complex. Als daarbij ook het gevaar voor de veiligheid is gereduceerd, kan in overleg met betrokken partijen worden bepaald of de situatie weer stabiel is en kan worden afgeschaald naar AVE 2. De casusregisseur neemt het dan weer over, eventueel in eerste instantie met ondersteuning van de netwerkcoördinator of advies vanuit het Zorg- en Veiligheidshuis. De netwerkcoördinator kan bepalen om af te schalen naar AVE 2. In het geval mogelijke dreiging van maatschappelijke onrust niet langer aan de orde is, kan ook door de AOV 'er het advies gegeven worden om af te schalen.

BESTAANDE WERKAFSPRAKEN, ROUTES EN RICHTLIJNEN, ETC.

- Protocol GGD
- Zedenpolitie
- Samenwerkingsafspraken reclassering en gemeente bij zedenzaken
- Wet BJ

In te zetten mensen en organisaties in AVE 3

Zorgketen → Maatschappelijk werk, aanbieders van zorg en welzijn, maatschappelijke en vrouwenopvang, verslavingszorg, jeugdzorg, geestelijke gezondheidszorg, Veilig Thuis, de GGD, ziekenhuizen, slachtofferhulp,

Justitieketen → Politie, Openbaar Ministerie, Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI), reclassering, Raad voor de Kinderbescherming (RvdK), forensische psychiatrie, gecertificeerde instellingen voor uitvoering maatregelen (Jeugdwet).

AVE4

AVE 4 – (dreiging) Maatschappelijk Onrust

Totale escalatie. Dreiging maatschappelijke onrust. Mogelijke aandacht media.

De problemen zijn zo complex of groot, dat de situatie totaal escaleert. Er is maatschappelijke onrust en de veiligheid van meerdere mensen is in (acuut) gevaar. Het gaat hier om zeldzame situaties, waarbij zaken helemaal uit de hand lopen. Er is mogelijk ook media-aandacht en dit vergroot de maatschappelijke impact. Het kan zijn dat een situatie direct in AVE 4 terechtkomt en niet eerder bij de hulpverlening in beeld was.

REGIE**Casusregie:**

Door de Adviseur Openbare Orde en Veiligheid (AOV'er) of in het ambtelijk kernteam wordt bepaald wie de casusregie en contacten met het gezin heeft (houdt). Dit kan de bestaande casusregisseur zijn of iemand van de partners.

Procesregie:

Netwerkcoördinator

De procesregie (zorgcoördinatie) over de casus wordt neergelegd bij de netwerkcoördinator. Deze schuift, zodra dit aan de orde is, ook aan bij het ambtelijk team en is de inhoudelijk deskundige. Hiermee is de netwerkcoördinator in die zin 'linking pin' tussen bijv. de zorgketen en de AOV'er.

AOV'er

De AOV'er vervult de procesregie over de gehele casus/scenario's (breed effect gebied) en vervult hierin de centrale rol en is de linking pin naar het bestuurlijk team dan wel de driehoek en rechtstreeks naar de burgemeester.

In overleg met:

- Driehoek
- GGD (PSHI)
- Ambtelijk kernteam
- Afdelingen communicatie

Operationeel verantwoordelijk:

De AOV'er van de gemeente is operationeel verantwoordelijk. Hij hanteert waar mogelijk daarbij vaststaande protocollen. Hiertoe kan besloten worden wanneer andere belangen, bijvoorbeeld het belang van goede zorg, naast het belang van sociale veiligheid in de aanpak van (dreigende) maatschappelijke onrust geïntegreerd dienen te worden. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met de netwerkcoördinator (als er sprake is van zorgcoördinatie), de AOV'er en de communicatie medewerker. De burgemeester is als voorzitter van de driehoek ook operationeel actief.

Bestuurlijk verantwoordelijk:

De burgemeester is bestuurlijk verantwoordelijk bij (dreiging van) maatschappelijke onrust. Hierbij is er sprake van meerdere rollen, zoals burgervader, boegbeeld en bestuurder.

Vanuit zijn rol als burgemeester en verantwoordelijke dient hij toelichting te geven bij gezinsdrama's en andere (sociale) calamiteiten en veiligheidsvraagstukken waar sprake is van (dreiging) van maatschappelijke onrust. Tijdens een crisis heeft hij de rol van burgervader en is hij het boegbeeld naar de lokale gemeenschap. Hij is het symbool en gezicht van de gemeente. Burgers verwachten dat hij zichtbaar is op de momenten die er toe doen bij situaties van (mogelijke) maatschappelijke onrust. Het ligt voor de hand dat de burgemeester verantwoording aflegt over de strategische keuzes en zijn rol als burgervader en boegbeeld.

De bestuurlijke verantwoordelijkheid voor (dreigende) maatschappelijke onrust en/of (verwachte) media-aandacht ligt ook bij de burgemeester in het kader van de wettelijke bevoegdheden voor de (handhaving van de) openbare orde en veiligheid en daarmee ook de besluiten die daarbij horen. De burgemeester is bestuurlijk verantwoordelijk. Tevens is de burgemeester de voorzitter van de driehoek (burgemeester, teamchef politie en officier van justitie van het OM).

OPSCHALLEN

In de hulpverleningspraktijk kent men verschillende typen incidenten zoals klein incident, crisis/spoed en calamiteit met bestuurlijk risico's en maatschappelijke onrust en de daarbij behorende procedures en niveaus. Deze komen ook bij de aanpak ter voorkoming van escalatie (AVE) gemeente Dalfsen aan bod. Belangrijk hierbij is dat medewerkers bij twijfel bijv. in de eerdere fases 1 t/m 3 contact opnemen met de AOV'er. Het is soms lastig van te voren aan te geven/te bepalen of de omstandigheid gezien kan worden als een calamiteit of dat er sprake is van bestuurlijke risico's. Overleg met de AOV'er is daarom van wezenlijk belang.

Bij AVE 4 is geen sprake van verder opschalen binnen de aanpak ter voorkoming van escalatie. Wel kan worden besloten tot onderzoek of een gedwongen opname mogelijk is en uitkomst biedt en/of uithuisplaatsing van één of meerdere volwassenen of kinderen binnen het huishouden, indien dit niet al gebeurd is.

Daarnaast kan er wel sprake zijn van overgang van coördinatie naar de GRIP structuur/crisisorganisatie met een Gemeentelijk Beleidsteam (GBT)/ Regionaal Beleidsteam (RBT) en Regionaal Operationeel Team (ROT). Dit besluit wordt door de burgemeester op advies van de driehoek genomen. Hierbij is onderstaand van belang:

- Indien er sprake is van maatschappelijke onrust en verdere escalatie mogelijk is, moet overwogen worden om overige hulpdiensten te informeren, zodat dit zich hierop kunnen voorbereiden.
- Indien er (inmiddels ook) sprake is van een fysiek incident/(sociale) calamiteit waarbij de behoefte bestaat aan multidisciplinaire coördinatie, kan de burgemeester door een GBT dan wel een RBT (in geval van een gemeentegrens overschrijdend incident, of ernstige vrees daarvoor) worden ondersteund.
- Vanaf het moment dat GRIP wordt afgekondigd, wordt de crisisorganisatie actief. De driehoek houdt hierbij haar eigen rol, taken bevoegdheden en verantwoordelijkheden op het gebied van de handhaving van de openbare orde en de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde.

- De taken van het ambtelijke kernteam worden overgenomen door de hoofdstructuur van de crisisorganisatie. Leden van het kernteam kunnen desgevraagd aansluiten bij het Beleidsteam of Regionaal Operationeel Team.

AFSCHALEN

Zijn afdoende maatregelen genomen en is er geen dreiging voor verdere escalatie en is de maatschappelijke onrust ingedamd, dan kan worden afgeschaald naar AVE 3. Onder verantwoordelijkheid van de AOV'er wordt binnen het ambtelijke kernteam eerst een aanpak voor fase AVE 3 gemaakt. Daarna kan de burgemeester een formeel besluit nemen om af te schalen.

BESTAANDE WERKAFSPAKEN, ROUTES EN RICHLIJNEN, ETC.

- Calamiteitenkaart: bereikbaarheidsoverzicht gemeenten Raad voor de Kinderbescherming (RvdK);
- Protocol GGD.

AVE IN HET KORT

AVE1	AVE2	AVE3	AVE4
Problemen worden voorkomen door preventie en tijdig gesignaleerd als ze zich voordoen	Mensen hebben hulp nodig. In de reguliere aanpak wordt samen een plan gemaakt en uitgevoerd	Complexe domeinoverstijgende problematiek. Samenwerking is niet effectief of stagneert. De veiligheid is in gevaar.	Totale escalatie. Dreiging maatschappelijke onrust. Mogelijke aandacht in de media.
Casusregie Inwoners en professionals	Casusregie Professional van zorginstantie	Casusregie Zie AVE2	Casusregie Bestaande casusregisseur
Procesregie -	Procesregie (indien nodig) Casusregisseur	Procesregie Netwerkcoördinator (casus) AOV'er (omgeving)	Procesregie AOV'er (omgeving/bestuurlijk) Netwerkcoördinator
In overleg met Samenleving/eigen netwerk	In overleg met Zorgaanbieders, specialisten SAVE-team, FACT-team, Spoedhulp, crisishulp, Veilig Thuis	In overleg met AOV'er (als er sprake is van een veiligheidsrisico) Zorg-en Veiligheidshuis	In overleg met Driehoek, GGD, communicatieadviseur
Operationeel verantwoordelijk Diverse organisaties	Operationeel verantwoordelijk Management van organisaties	Operationeel verantwoordelijk Management van netwerkcoördinator	Operationeel verantwoordelijk AOV'er
Bestuurlijk verantwoordelijk Wethouder Zorg (WMO en Jeugd)	Bestuurlijk verantwoordelijk Wethouder Zorg (WMO en Jeugd)	Bestuurlijk verantwoordelijk College van B&W (afhankelijk van de aard burgemeester of wethouder)	Bestuurlijk verantwoordelijk Burgemeester

Bijlagen

- ✓ Bijlage 1: Infographic Zorg- en Veiligheidshuis IJsselland